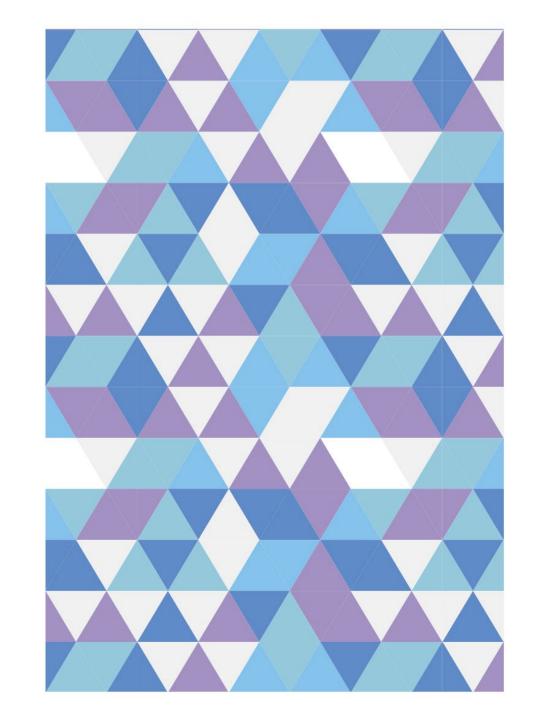

Формулювання результатів навчання в професійних стандартах.

Рашкевич Ю.М., д.т.н., проф., член НАК

Результати навчання

Результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які набуваються у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

- результати навчання сфокусовані на очікуваних досягненнях особи;
- результати навчання сфокусовані на тому, що претендент повинен би продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити).
- результати навчання є індикаторами рівня оволодіння відповідними компетентностями (до питання про вимірювання рівня компетентностей).

Професійний стандарт

No.	Трудові	Компетентності	Знання	Уміння/	Комунікація	Відповідальність і
3/п	функції			навички		автономія

Вимоги до результатів навчання

Результати навчання повинні бути:

- Конкретними (забезпечувати достатню деталізацію, написані зрозуміло).
- Об'єктивними (сформульованими нейтрально, уникаючи суб'єктивності і неоднозначності).
- Досяжними (реалістичними з точки зору часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення).
- Корисними (повинні сприйматися як такі, що відповідають рівню освіти чи вимогам професії).
- Відповідними (відповідати кваліфікаційним вимогам).
- Мати характер стандартів (визначати стандартні вимоги, які повинен осягнути претендент).

Однією із найважливіших характеристик РН є їх вимірюваність, оскільки саме за результатами оцінювання досягнення усіх запланованих РН приймається рішення щодо присвоєння кваліфікації.

BLOOMS TAXONOMY

EVALUATION

Assessing theories; Comparison of ideas; Evaluating outcomes; Solving; Judging; Recommending; Rating

Using old concepts to create new ideas;

Design and Invention; Composing; Imagining;
Inferring; Modifying; Predicting; Combining

SYNTHESIS

ANALYSIS

Identifying and analyzing patterns; Organisation of ideas; recognizing trends

Using and applying knowledge; Using problem solving methods; Manipulating; Designing; Experimenting

APPLICATION

COMPREHENSION

Understanding; Translating; Summarising; Demonstrating; Discussing

Recall of information; Discovery; Observation; Listing; Locating; Naming

KNOWLEDGE

- Знання (Knowledge) здатність запам'ятати або відтворити факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи тощо) без необхідності їх розуміння.
- **Posyminha (Comprehension)** здатність розуміти та інтерпретувати вивчене; означає уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал в, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань.
- Застосування (Application) здатність використати вивчений матеріал в нових ситуаціях, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач.
- **Аналіз (Analysis)** здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних.
- **Синтез (Synthesis)** здатність поєднати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю.
- Оцінювання (Evaluation) здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі.

Знання — назвати, впорядкувати, зібрати, визначити, описати, знайти, перевірити, продублювати, помітити, скласти список, повторити, відтворити, показати, сказати, установити зв'язок тощо.

Розуміння— класифікувати, асоціювати з, змінити, прояснити, перетворити, побудувати, описати, обговорити, виділити, оцінити, пояснити, виразити, розширити, ідентифікувати, ілюструвати, інтерпретувати, зробити висновок, пояснити різницю між, розпізнати, передбачити, доповісти, вибрати, переглянути, перекласти, знайти рішення тощо.

Застосування— застосувати, змінити, обчислити, оцінити, вибрати, продемонструвати, розробити, виявити, завершити, знайти, ілюструвати, модифікувати, організувати, передбачити, підготувати, віднести до, планувати, вибрати, показати, перетворити, використати, окреслити тощо.

Аналіз — упорядкувати, аналізувати, розділити на складові, обчислити, розділити на категорії, порівняти, класифікувати, поєднати, протиставити, критикувати, дискутувати, визначити, зробити висновок, вивести, виділити, розділити, оцінити, випробувати, експериментувати, ілюструвати, дослідити, співвіднести, тестувати тощо.

Синтез — аргументувати, упорядкувати, поєднати, класифікувати, зібрати, скомпілювати, спроектувати, розробити, пояснити, встановити, сформулювати, узагальнити, інтегрувати, модифікувати, організувати, спланувати, запропонувати, реконструювати, установити зв'язок із, підсумувати та інші.

Оцінювання— оцінити, встановити, аргументувати, вибрати, поєднати, порівняти, зробити висновок, спів вставити, критикувати, захищати, пояснити, рейтингувати, розсудити, виміряти, передбачити, рекомендувати, співвіднести до, узагальнити, ухвалити тощо.

Таксономія Блума (емоційна сфера)

- Отримання інформації (Сприймання). Характеризує бажання (направленість) студента отримати необхідну інформацію (уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем тощо).
- Зворотна реакція (Відгук). Стосується активної участі студента в навчальному процесі (виявлення інтересу до предмету, бажання висловитися, зробити презентацію, участь в дискусіях, бажання пояснити та допомогти іншим).
- Ціннісна орієнтація (Оцінювання). Коливається в діапазоні від звичайного визнання певних цінностей до активної їх підтримки. Приклади: віра в демократичні цінності, визнання ролі науки в повсякденному житті, турбота про здоров'я оточуючих, повага до індивідуального та культурного різноманіття.

Таксономія Блума (емоційна сфера)

- Улаштування/організація (Упорядкування). Стосується процесів, із якими стикаються особи, коли необхідно поєднати різні цінності, вирішити конфлікти між ними, засвоїти певну систему цінностей. Приклади: особа визнає необхідність балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнає власну відповідальність за свої вчинки, сприймає стандарти професійної етики, адаптує свою поведінку до прийнятих системних цінностей.
- Охарактеризування. На даному рівні особа має сформовану систему цінностей, що визначає її відповідну послідовну та передбачувану поведінку. Приклади: самостійність та відповідальність в роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація доброї професійної, соціальної та емоційної поведінки, здорового способу життя тощо.

Таксономія Блума (емоційна сфера)

Для формулювання результатів навчання в афективній сфері використовуються наступні дієслова:

діяти, позитивно оцінювати, дотримуватися, запитувати, сприймати, відповідати, допомагати, намагатися, відхиляти, кидати виклик, завершувати, співпрацювати, поєднувати, пристосовувати, захищати, демонструвати, дискутувати, показувати, розмежовувати, обирати, ініціювати, інтегрувати, містити, слідувати, виправдовувати, слухати, організовувати, брати участь, практикувати, поширювати, осуджувати, ставити запитання, відносити до, звітувати, розв'язувати, підтримувати, цінити та інші.

Таксономія Блума (психомоторна сфера)

Психомоторний список містить переважно навички роботи з інструментами, обладнанням тощо. Він включає:

- сприймання здатність сприймати сенсорні сигнали для управління руховою активністю;
- установки включають ментальні, емоційні та фізичні установки, необхідні для реагування на ситуації;
- керована реакція, відповідь;
- механізм, автоматизм проміжний етап до здобуття складних умінь;
- складний відкритий відгук характеризує майстерність виконання рухових дій;
- адаптація здатність адаптуватися до складніших умов і виконання складніших дій;
- креативність, оригінальність здатність до розроблення і формування нових рухових дій, певна креативність.

Таксономія Блума (психомоторна сфера)

Для формулювання результатів навчання в афективній сфері використовуються наступні дієслова:

- копіювати, слідувати, повторити, дотримуватися ,
- відтворити, побудувати, виконати, впровадити,
- демонструвати, завершити, показати, калібрувати, контролювати, вдосконалити,
- сконструювати, вирішити, координувати, скомбінувати, інтегрувати, адаптувати, розробити, сформулювати, модифікувати, вдосконалити,
- спроектувати, виокремити, управляти, винайти, керувати.

Структура результату навчання

- 1. Використовуйте активне дієслово, щоб висловити те, що здобувачі повинні знати і бути в змозі зробити (наприклад, випускники можуть "описати", "реалізувати", "зробити висновки", "оцінювати", "планувати" ...).
- 2. Вкажіть на те, до чого (об'єкт, уміння) цей результат відноситься (наприклад, може пояснити "функції апаратних компонентів", "може представити дизайн вітальні від руки").
- 3. Вкажіть модальність, яка підтверджує досягнення результату навчання (наприклад, "подати огляд" матеріалів, найбільш часто використовуваних в електричній інженерії, "розробити науковий проект, застосувавши сучасні наукові методи" ...).

Працювати ефективно одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні, застосовуючи здатність до навчання впродовж життя

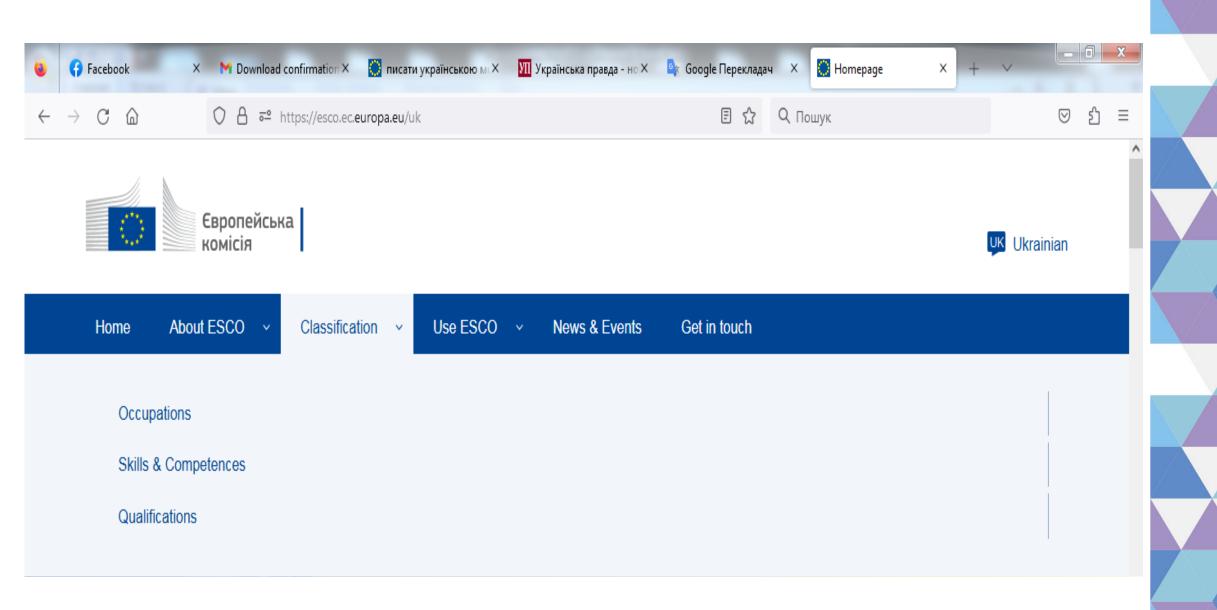
Що робить?	Для чого?	Як?
Активне дієслово	Об'єкт	Модальність
працювати	одноосібно, у складі команди, в мультидисциплі- нарному оточенні	ефективно, застосовуючи здатність до навчання впродовж життя

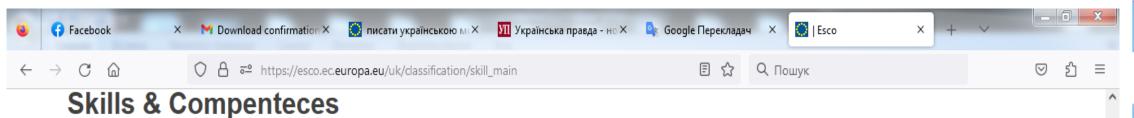
Готувати праці із якісним викладом змісту робіт, які подаються до друку, робити доповіді на професійному рівні

Що робить?	Для чого?	Як?
Активне дієслово	Об'єкт	Модальність
готувати (писати), презентувати	праці, доповіді	професійний рівень, із якісним викладом змісту

Самостійно експлуатувати обладнання для обробки електричної упаковки та системи керування

Що робить?	Для чого?	Як?
Активне дієслово	Об'єкт	Модальність
експлуатувати	обладнання для обробки електричної упаковки та системи керування	самостійно

Search skills

Q Search ...

Find

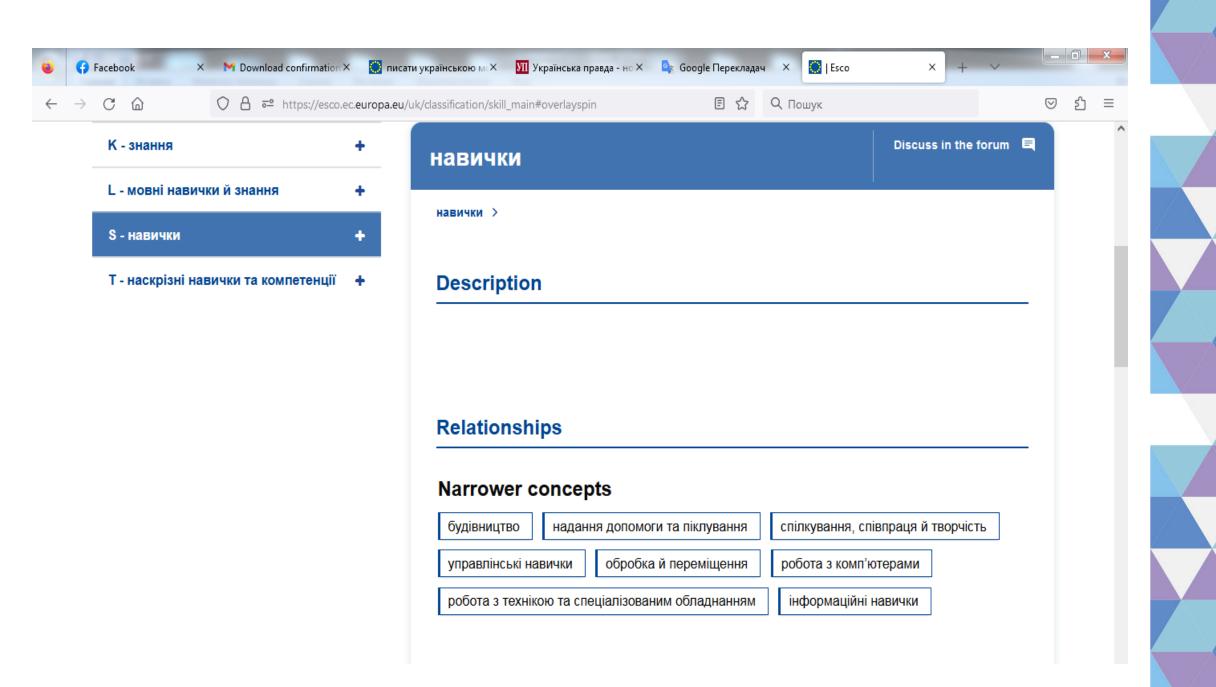
К - знання L - мовні навички й знання S - навички Т - наскрізні навички та компетенції

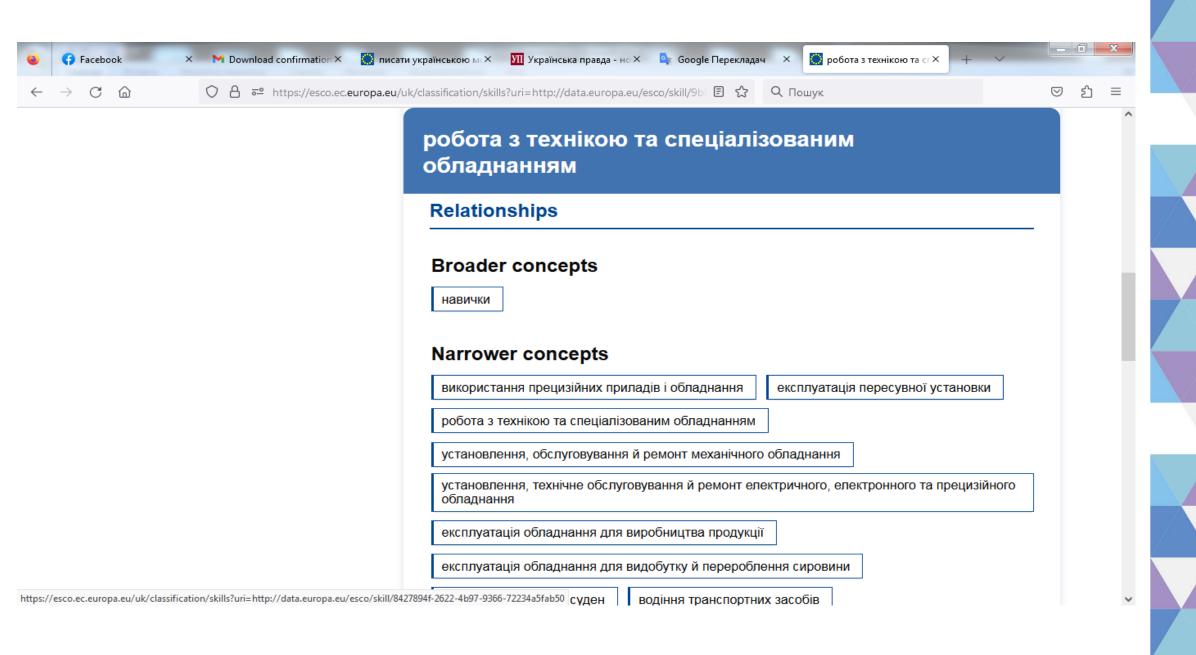
13890

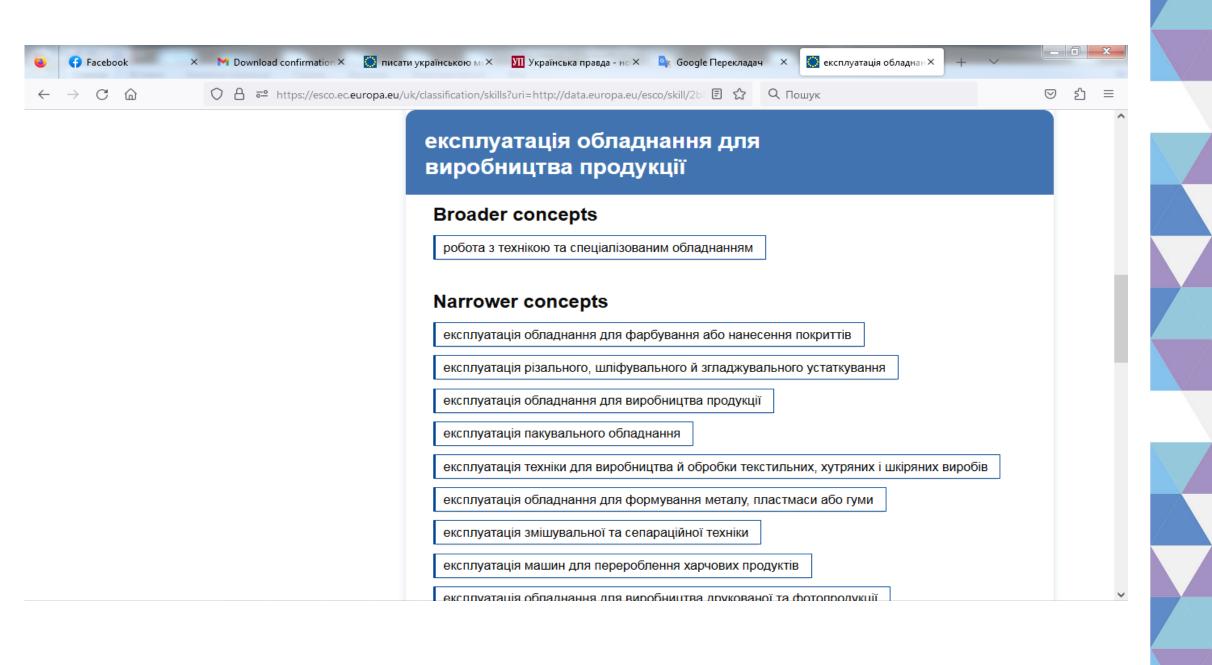
Skills

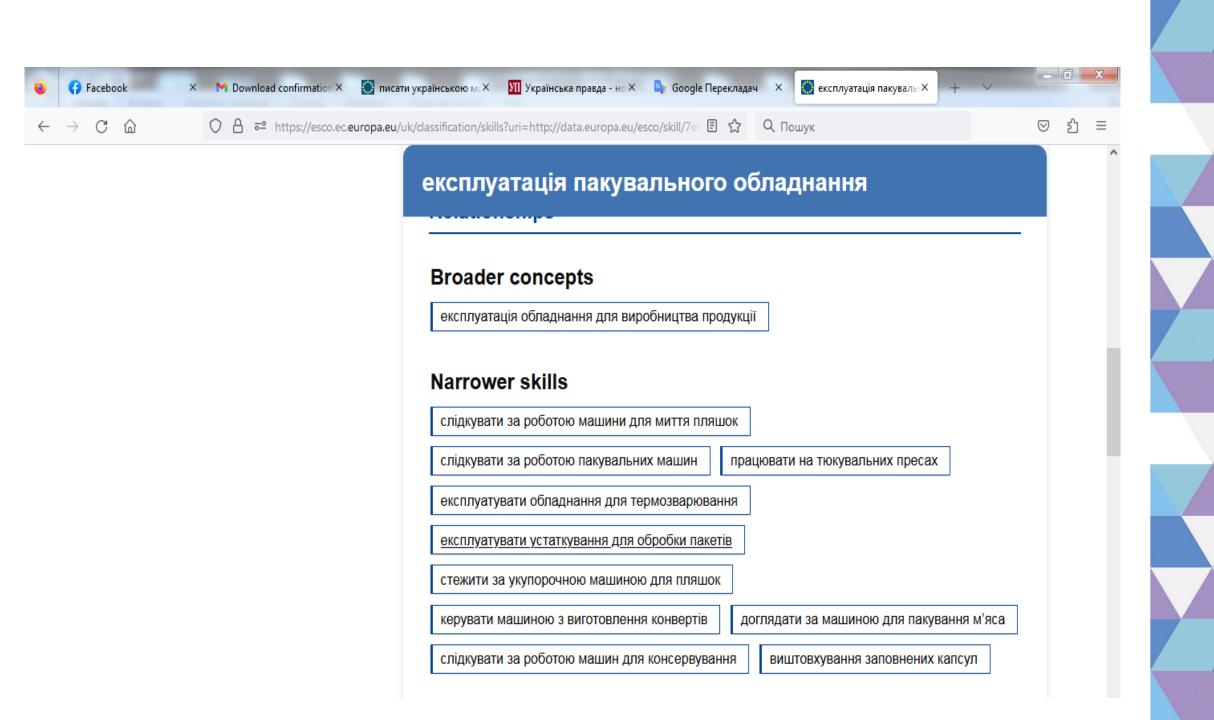
The ESCO skills pillar distinguishes between i) skill/competence concepts and ii) knowledge concepts by indicating the skill type. There is however no distinction between skills and competences. Each of these concepts comes with one preferred term and a number of nonpreferred terms in each of the 27 ESCO languages. Every concept also includes an explanation in the form of description.

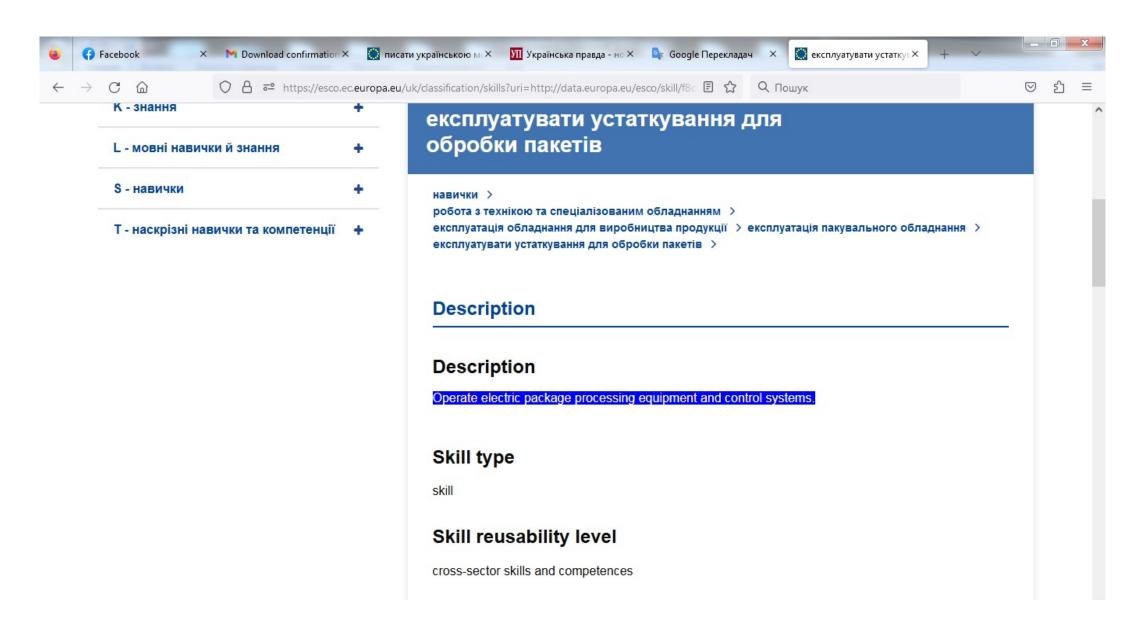
The skills pillar of ESCO contains 13,485 concepts structured in a hierarchy which contains four subclassifications. Each sub-classification targets different types of knowledge and skill/competence concepts:

Експлуатувати обладнання для обробки електричної упаковки та системи керування

Рамка кваліфікацій

Рамка кваліфікацій - впорядкований набір кваліфікаційних <u>рівнів</u>, кожен із яких описується спеціальними <u>дескрипторами</u>, що являють собою узагальнені <u>результати навчання</u>, згруповані за певними <u>категоріями</u>.

Набір цих дескрипторів загалом характеризує складність задач, які здатен вирішувати володар кваліфікації даного рівня.

Чим вищий рівень - тим складніші завдання, із вищим рівнем самостійності та відповідальності, які вимагають більш глибоких знань та досконаліших навичок.

Рамка кваліфікацій

Призначення на національному рівні - служити певним еталоном при розробленні, ідентифікації, співставленні як академічних, так і професійних кваліфікацій. Наприклад, якщо ми розробляємо освітню програму, на виході якої випускники отримуватимуть ступінь бакалавра, то рівень результатів навчання такої програми повинен відповідати еталонним вимогам, що задаються дескрипторами рамки відповідного рівня.

Призначення на міжнародному рівні - забезпечувати прозорі і зрозумілі процедури визнання іноземних документів про освіту чи професійну кваліфікацію, а також визнання власних кваліфікацій за кордоном.

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти

(The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, **FQ-EHEA**)

- 1. Знання та розуміння.
- 2. Застосування знань і розумінь.
- 3. Формування суджень.
- 4. Комунікація.
- 5. Уміння навчатися.

Европейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК)

(European Qualifications Framework for Life Long Learning, EQF-LLL)

- 1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
- 2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
- 3. Відповідальність та автономність.

Національна рамка кваліфікацій

Зміни в **Національній рамці кваліфікацій**/ Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06. 2020 р., № 519

(8 рівнів, 4 категорії результатів навчання)

- 1. Знання.
- 2. Уміння/навички.
- 3. Комунікація.
- 4. Відповідальність та автономія.

Національна рамка кваліфікацій

Знання - осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем; уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію);

Комунікація - взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

Відповідальність та автономія - здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

Національна рамка кваліфікацій

- Рівень 8 Доктор наук, Доктор філософії, Доктор мистецтв
- **Рівень 7** Магістр
- **Рівень 6** Бакалавр
- **Рівень 5** Молодший бакалавр,
  - Фаховий молодший бакалавр
- Рівень 4 Третій рівень професійної освіти
- Рівень 3 Другий рівень професійної освіти
- Рівень 2 Перший рівень професійної освіти
- Рівень 1 –

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!